

رام پنجم آبان

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادر) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادر برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادر از سالگردِ رخدادهای معنادر تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- ۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- ۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- ۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

پنجم آبان

این روز به ویژه در سرزمینهای پیرامونی ایران زمین با ماجراهای فراوانی قرین بوده است. روز سه‌شنبه پنجم آبان سال ۵۰۹ هجری خورشیدی بدرالجمالی ارمنی بر هزار ملوک وزیر خلیفه حافظ لدین الله غلبه کرد و خود مقام وزارت را گرفت و خلیفه را محبوس ساخت. در ۱۲۱۹ میتفورد نماینده انگلیس از همدان به تهران رفت و از آنجا رهسپار خراسان شد تا با آصف‌الدوله که در مشهد کوس خودمختاری می‌زد دسیسه‌چینی کند. او پس از آن به سوی هرات رفت و با یارمحمدخان که او نیز خیالی مشابه را در سر می‌پخت رایزنی کرد و اینها همه در راستای کوششهای استعمار پیر برای تجزیه‌ی ایران زمین بود که تا حدودی هم کامیاب از آب در آمد. از سوی دیگر روسها هم پس از ترمیم زخمهای انقلاب بلشویکی‌شان همان سیاست استعماری روسها را در ایران در پیش گرفتند. چنین شد که در همین روز به سال ۱۳۰۳ جمهوری شوروی سوسیالیستی ازبکستان در اتحاد جماهیر شوروی پدید آمد و کمونیستهای حاکم بر سغد و خوارزم به سرکوب مقاومت مردمی و پارسی‌زدایی از زبان و تاریخ‌زدایی از فرهنگ این منطقه پرداختند.

اولین حضور ایران
در سازمان ملل (۱۳۲۶)،
لندن: (۱) نصرالله انتظام؛
(۲) باقر کاظمی؛ (۳) حسن
تقی‌زاده؛ (۴) علی سهیلی؛
(۵) مصطفی عدل؛
(۶) عباسعلی خلعتبری

با این همه کشور ایران مستقل باقی ماند و همچنان در برابر دخالت‌های بیگانگان مقاومت می‌کرد. در چنین روزی به سال ۱۳۲۰ تقی‌زاده رهبر نامدار جنبش مشروطه از سوی صدر اعظم وقت فروغی به عنوان سفیر ایران به لندن رفت تا درباره‌ی حضور قوای متفقین در کشورمان رایزنی کند و بعد هم ریاست هیأت ایرانی که در این مورد به سازمان ملل شکایت کردند را بر عهده گرفت. سه سال بعد هم همسایه‌ی شمالی بلوایی پدید آورد و با ابزارهایی مقبول‌تر برای غارت منابع ملی ایران خیر برداشت. در نتیجه در همین روز به سال ۱۳۲۳ میتینگ حزب توده در حمایت از واسپاری امتیاز نفت شمال به روسها در تهران برگزار شد!

در ۱۳۳۷ ژنرال ایوب خان در یک کودتای بی خونریزی اسکندر میرزا اولین رئیس جمهور پاکستان را از قدرت کنار زد، در ۱۳۷۰ ترکمنستان از شوروی مستقل شد، و در ۱۳۷۸ مردان مسلح به مجلس ارمنستان حمله کردند و وازگین سرگیسیان نخست وزیر و کارن دمیرچیان رئیس مجلس را همراه با شش تن دیگر به قتل رساندند. در ۱۳۹۱ هم انگلستان قوای خود را از افغانستان بیرون کشید.

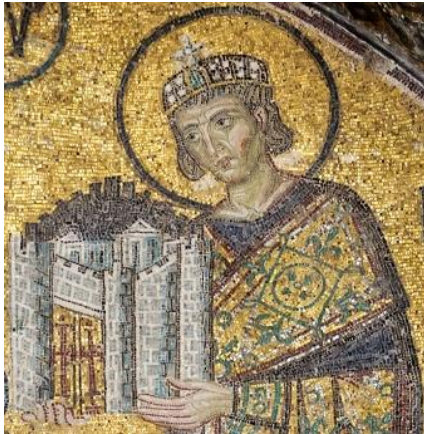
میکائیل سوتوس

ایوب خان

وازگین سرگیسیان

این روز در تاریخ دین نیز با دو رخداد جالب توجه مصادف است. نخست آن که در پنجم آبان سال ۳۱۲ میلادی کنستانتین که مدعی لقب امپراتوری روم بود اما هنوز به قدرت نرسیده بود، برای جلب حمایت مسیحیان ادعا کرد صلیب مقدس را در مکاشفه‌ای دیده و به این خاطر به مسیحیت گرویده است. این ادعای او باعث شد توده‌ی

مسیحیان از ادعای سیاسی او پشتیبانی کنند. کنستانتین (تصویر روبرو) تا لحظه‌ی مرگ غسل تعمید نگرفت، اما دین ترسایی را در روم رسمی ساخت و ادیان باستانی را سرکوب کرد و فرزندانش فیلسوفان و دانشمندان مخالف مسیحیت را کشتار کردند و کتابخانه‌های «کفار» را در آتش سوزاندند. نتیجه‌اش هم آن شد که یک و نیم هزاره بعد، در همین روز به سال ۹۳۲ هجری خورشیدی میکائیل سروتوس دانشمند ایتالیایی که برای نخستین بار بسیاری از دانشهای ایرانی را به زبان لاتین ترجمه کرده و از این راه اولین توصیف دقیق دستگاه تنفس را در اروپا به دست داده بود، به جرم کفر و ارتداد در شهر جنوا زنده زنده سوزانده شد. مسیحیان پس از کوچ به سرزمینهای دیگر همین کشمکش و خونریزی‌های دینی را با خود تحفه بردند. این کشمکشها تنها کافران و بددینان را آماج نمی‌کرد و اغلب مسیحیان دگراندیش را هم هدف می‌گرفت. چنان که در ۱۲۱۷ ایالت میسوری در آمریکا قانونی گذراند که بر مبنای آن پیروان آیین مورمون باید از این سرزمین بیرون بروند و گرنه کشته می‌شوند.

پنجم آبان در تاریخ نظامی و سیاسی جهان هم مهم بوده است. در ۱۸۹ هجری خورشیدی مسلمانان به ساردینیا حمله کردند، در ۱۱۸۵ سپاهیان پیروزمند فرانسوی پس از نبرد ینا-اورشتت وارد برلین شدند، در ۱۱۷۴ در عهدنامه‌ی مادرید کشور نوپای آمریکا مرزهایش را با اسپانیا مشخص کرد، اما این امر مانع نشد که در همین روز به سال ۱۱۸۹ فلوریدای غربی را که تا پیش از این تاریخ به اسپانیا تعلق داشت به خود منضم

سازد. در ۱۳۰۱ مردم رودزیا به دنبال همه‌پرسی تصمیم گرفتند با آفریقای جنوبی ملحق نشوند، در ۱۳۳۳ بنجامین دیویس اولین تیمسار سیاهپوست نیروی هوایی آمریکا شد، و در ۱۳۵۰ نام جمهوری دموکراتیک کنگو به زئیر تغییر یافت.

در ضمن چند واقعه‌ی پراکنده اما جالب دیگر هم در این روز رخ داده است. مثلا دو شهر آمستردام (۶۵۴) و فیلادلفیا در منطقه‌ی پنسیلوانیا (۱۰۶۱) در چنین روزی تاسیس شده‌اند. در ۱۳۴۰ ناسا اولین موشک مدل ساتورن را آزمایش کرد، و در ۱۳۶۵ انگلستان به شکلی ناگهانی تنظیم دولتی بر بازار را حذف کرد. این ماجرا که بازسازی کل نظام اقتصادی کشور منتهی شد را بعدتر مهبانگ نامیدند!

ک. ر. نارایان

نیکولو پاگانینی

ایزاک سینگر

پنجم آبان با درگذشت چندین شخصیت نامدار قلمرو ایران زمین مصادف است. در ۷۱۰ اسماعیل بن افضل ابوالفداء دمشقی مورخ و جغرافی‌دان درگذشت، در ۸۲۸ الغ بیک شاه گورکانی و اخترشناس نامدار به دست پسرش عبداللطیف میرزا کشته شد، و در ۹۸۵ اکبر شاه گورکانی بزرگترین فرمانروای هند درگذشت. در مقابل به سال ۱۲۹۹ ک. ر. نارایان رئیس جمهور هند زاده شد.

اما در میان انیرانیان شمار زیادی از زاده شدگان نامدار این روز را داریم که به شکل جالب توجهی اغلبشان آمریکایی هستند: نیکولو پاگانینی نوازنده‌ی مشهور ویلن (۱۱۶۱)، ایزاک سینگر بنیانگذار شرکت سینگر (۱۱۹۰)، تئودور روزولت رئیس جمهور آمریکا (۱۲۳۷)، امیلی پست نویسنده‌ی آمریکایی (۱۲۵۱) (روبرو)، سیلویا پلات شاعر آمریکایی (۱۳۱۱) (روبرو پایین)، و فرانسیس فوکویاما جامعه‌شناس آمریکایی (۱۳۳۱) (پایین) همه در این روز زاده شده‌اند.

